

Les for meg, pappa!

tirsdag 10. mars 2009

Sist oppdatert mandag 16. mars 2009

- et leseløft for gutter og menn

Hovedmålsetningen med prosjektet er å oppnå leselyst hos barn generelt, og hos unge gutter spesielt, gjennom å bevisstgjøre, skolere og motivere menn (fedre) til å bli gode lesende rollemodeller. Målet er at mannen også for sin egen del skal få oppleve lesing som meningsfylt og lystbetont. På denne måten skal vi sikre en god plattform for utvikling av leselyst og -ferdigheter hos både far og barn.

Bakgrunn

Bakgrunn for prosjektet

De internasjonale leseundersøkelsene PISA og PIRLS samt de nasjonale prøvene i lesing avslører at Norge ligger under OECD-gjennomsnittet i leseforståelse, og at guttene scorer betydelig dårligere enn jentene. Kjønnsforskjellene i leseforståelse, -vaner og -holdninger er ikke et særnorsk fenomen. Over hele verden leser jentene mer enn guttene, og de forstår bedre det de leser. I det enhetsorienterte Norge ser man ofte på skolen som den fremste arena for utvisking av uønskede sosiale og kulturelle forskjeller. Leseundersøkelsene forteller oss at leseopplæring i klasserommet alene ikke er nok til å minske forskjellen mellom kjønnene. Det må jobbes aktivt på flere arenaer for å oppnå økt leselyst og bedre leseferdigheter hos guttene. Vi mener at menn, og i særdeleshet fedre, må spille en nøkkelrolle i dette arbeidet.

De kvalitative undersøkelse i forbindelse med PISA viser samtidig at guttene er på glid mot bedre holdninger til lesing. I 2001 oppgav 52 % av de femten år gamle guttene at de ikke hadde lest ei hel bok det siste året. I 2006 er tallet sunket til 35 %. Mye tyder også på at far er en viktigere rollemodell enn mor.

Derfor er det leit å vite at:

- signifikant flere kvinner enn menn kan huske å ha lest for barna da de var mindre
- hun leste dobbelt så mange bøker som han i 2007, 20 mot 10 bøker
- kvinner kjøper og leser mest av skjønnlitteratur og krim
- kvinner kjøper mest barne- og ungdomsbøker

Bokundersøkelsen 2008

- mange voksne har så svake leseferdigheter at de har problemer med å fungere tilfredsstillende i dagens samfunns- og arbeidsliv.

"Språk bygger broer", KD

Forskjellene i leselyst og -ferdigheter følger utdanning, sosiale skiller og etnisitet, men guttene kommer dårligst ut i alle grupper. Prosjektet "Les for meg, pappa!" er et viktig prosjekt i et likestillingspolitisk perspektiv. Målet er på sikt å utjevne forskjellene mellom kjønnene, og med det forhindre at guttene sakter ytterligere akterut i utdanningsløpet. Dagens

situasjon er selvforsterkende; når majoriteten menn ikke leser, så sementeres kjønnsrollene når det kommer til lesing, utdanning og utvikling av sosial og kulturell kapital. For å gjøre noe med dette, må grunnarbeidet gjøres på tidlig aldersnivå, allerede i barnehage og småskole.

Som nevnt kan informantene til den kvalitative undersøkelsen bak PISA tolkes dit hen at far er en viktigere rollemodell enn mor når gjelder lesing. Effekten av at far for sin egen del leser, kan ikke undervurderes. Derfor anser vi det å trigge fars egen leselyst som en viktig oppgave fram mot prosjektets måloppnåelse. Lesesenteret i Stavanger spurte i 2005 15-åringer over hele landet om hvordan en leser ser ut. Svaret var nedslående; leseren har et alvorlig imageproblem. Gjennom prosjektet Idrett og lesing har Foreningen !les allerede gode erfaringer med å promotere lesende rollemodeller fra idretten med det for øye å bryte ned dette stereotype bildet. Vi ønsker å videreføre enkeltelementer fra dette prosjektet inn i en bredere satsing retta mot gutter og menn.

Foreningen !les ønsker med prosjektet "Les for meg, pappa!" å jobbe med gutter og menns lesemotivasjon på flere arenaer. Far er nøkkelen til å bedre barns leselyst og –ferdigheter, noe som på sikt vil kunne gi store samfunnsmessige konsekvenser.

Om Foreningen !les

Foreningen !les springer ut av aksjon Les, som ble gjennomført i 1997. Aksjonen var en dugnad mellom bok-Norge og staten for å få bukt med den negative trenden i norsk ungdoms lesevaner på 90-tallet. Foreningen !les er i dag en ideell organisasjon med 34 medlemmer som representerer hele bredden i bok-Norge, og driften er delvis finansiert av Kulturdepartementet. Formålet til !les er å fremme lesing i alle aldersgrupper og i alle samfunnslag, men det har blitt jobbet spesielt mot ungdom i alderen 13 til 19 år. !les er i dag en av de fremste formidlerne av litteratur som kunst og kultur i norsk skole, og når gjennom leselystaksjonene tXt og rein tekst hhv 145 000 elever i ungdomsskolen og 35 000 elever i den videregående skolen. Foreningen !les har siden starten fokusert på gutter og lesing gjennom media og politisk påvirkningsarbeid, men også gjennom å rette våre store leselysttiltak spesielt inn mot denne målgruppa. Vi er opptatt av viktigheten av å promotere mannlige lesende rollemodeller. Prosjektet "Les for meg, pappa!" er forankret i foreningens strategiske plan 2009-2011, samt i handlingsplanen for 2009.

Samarbeidspartnere

Prosjektet fordrer at Foreningen !les inngår samarbeid med flere andre aktører for å få tilgang på arenaer hvor målgruppene kan nås. Blant annet må det på plass samarbeid på ulike nivåer mellom !les og bedrifter og arbeidstakerorganisasjoner.

Vi ønsker å bruke kompetanse og nettverk innenfor biblioteksektoren, og da særlig med tanke på å styrke bibliotekenes rolle i samarbeidet mellom skole og hjem. Vi ser for oss at leseagentene blir rekruttert fra bibliotekarstanden i hele landet. Både skole- og folkebibliotek skal gjennom prosjektet få bedret sitt omdømme blant menn.

Vi har allerede gjennomført samarbeidsmøte med Foreldreutvalget i Grunnskolen (FUG), hvor vi har diskutert mulighetene for å benytte deres skolestartkampanje samt informasjonskanaler til å spre prosjektet. Det er også aktuelt å se nærmere på et samarbeid med Barnehaforum.

Foreningen !les ønsker å fortsette med arbeidet retta mot idrettens egne organisasjoner. Da først og fremst i rollen som motivator og koordinator for lokal og sentral idrett og lesing aktivitet.

I arbeidet med å utvikle metodikk, konsept og materiell er det naturlig å rådføre oss med forsknings- og formidlingsmiljøer som blant annet Lesesenteret i Stavanger og Norsk Barnebokinstitutt. Også senter for kjønnsforskning (UIO) vil kunne ha spennende perspektiver inn i prosjektet. Vi ønsker å bruke dette også i evalueringsøyemed, og håper at for eksempel Lesesenteret kan følge prosjektet og gjøre en evaluering som gir grunnlag for langsiktige resultater.

Målsetninger

Hovedmålsetningen med prosjektet er å oppnå leselyst hos barn generelt, og hos unge gutter spesielt, gjennom å bevisstgjøre, skolere og motivere menn (fedre) til å bli gode lesende rollemodeller. Målet er at mannen også for sin egen del skal få oppleve lesing som meningsfylt og lystbetont. På denne måten skal vi sikre en god plattform for utvikling av leselyst og –ferdigheter hos både far og barn.

Vi ønsker å:

- bevisstgjøre menn på leselyst, -vaner og -holdninger, og hvilken effekt disse har på barna
- stimulere menns egen leselyst
- styrke samarbeidet mellom skole og hjem (fedre) når det kommer til lesestimulering
- bruke biblioteket som en viktig ressurs i samarbeidet mellom skole og hjem
- øke kunnskap og engasjement om menn/gutter og lesing blant formidlere og andre
- utforske/videreutvikle nye arenaer for lesestimulering, eksempelvis arbeidslivet og idretten

Målgrupper

Primær:

Menn – spesielt småbarnsfedre, men også andre

Sekundær:

Barn – spesielt gutter i barnehage-/småskolealder

Tertiær:

Bibliotekarere, lærere, formidlere og allmennheten

Arenaer

Vi ønsker som sagt å nå mannen på forskjellige arenaer, arenaer hvor lesing og litteratur ikke nødvendigvis er framtrepende fra før. Det er viktig å senke terskelen for å lese ved å gjøre litteraturen mer tilgjengelig. Det å møte boka på uvante arenaer bidrar til å holde oppe oppmerksomheten rundt lesing. Vi ønsker å treffe mannen i:

- Barnehage og småskole
- Arbeidslivet (mannsdominerte bedrifter og arbeidstakerorganisasjoner)
- Fritida (spesielt idretten)

Vi ønsker å gjennomføre prosjektet over tre år, hvor en arena er hovedfokus hvert år. Samtidig vil det være enkelte tiltak som er gjennomgående i hele perioden.

Tiltak/virkemidler

1. Utvikle metodikk og materiell

I samråd med forsknings- og formidlingsmiljøene utvikle metodikk og materiell for et "Les for meg, pappa!" – kurskonsept. Studietur til Sverige og/eller Nederland for å lære av erfaringer fra tilsvarende prosjekter. Lage bokbase for prosjektet (en liste anbefalte bøker for både voksne menn og gutter i alderen 3-12). Bokbasen skal inneholde et mangfold sjangrer og minst 25 % titler på nynorsk.

2. Seminar for skolebibliotekarere

I prosjektets første år ønsker vi å tilby et gratis heldags seminar for skolebibliotekarere over hele landet. Det forutsettes at arbeidsgiver kan dekke reisekostnader. Seminaret vil ta for seg problemstillinger rundt gutter og lesing, og samarbeidet skole og hjem. Seminaret skal gi kunnskap og motivere til lokal innsats på feltet.

3. Rekruttere og utdanne leseagenter

Vi ønsker å rekruttere inntil 10 leseagenter, helst menn med bakgrunn som bibliotekarere. Disse skal komme fra hele landet, to fra hver landsdel. Leseagentene skal kurses til å gjennomføre "Les for meg – pappa" – kurs og foredrag. Det gjennomføres to kurshelger første året, deretter ett oppfriskningskurs hvert av de to andre årene.

3. Les for meg, pappa!

Kurs-/foredragsopplegg som tilbys foreldreutvalg i grunnskolen, bedrifter og organisasjoner innen arbeidsliv og fritid. Vi ønsker gjennom prosjektet å subsidiere et x antall kurs/foredrag hvert år, mens oppdragsgiver må dekke reise og evt. overskytende honorar til leseagent. Det forventes at foredrag og kurs som tilbys skoler, skal gjennomføres i bibliotek.

4. Tekstantologi

Alle kursdeltakere får et gratis eksemplar av tekstantologi som inneholder utdrag fra et aktuell og bredt sammensatt litteratur tilpasset både pappa og sønn/barn. Dette har Norge aldri sett før! Antologien skal også tilbys større bedrifter og organisasjoner, gjerne supplert med besøk fra leseagent som presenterer bøkene i sin "helhet". Alternative og spennende måter og distribuere boka på må vurderes, for eksempel inngå samarbeid med firma som leverer fruktkurver, vann og kaffe til bedrifter. Minst 25 % av tekstene skal være på nynorsk.

5. Videreføring av enkelttiltak fra Idrett og lesing

- Prosjektleder får ansvar for å videreføre og utvikle driften av nettstedet www.bokpallen.no, og markedsføringen av dette stedet spesielt mot menn og gutter.

- en motiverende og koordinerende funksjon ift lokal idrett og lesing aktivitet

- påvirkningsarbeid ift idrettens organisasjoner for å sikre fortsatt oppmerksomhet om lesing i deres arbeid for toppidrettsutøveres restitusjon og liv etter karriere

6. PR-kampanje

Det skal årlig lages en helhetlig plan for PR-kampanje tilpasset årets hovedfokus. Planen skal beskrive målrettet bruk av materiell som plakater, brosjyrer og annonser. TV og/eller radio-annonsering kan vurderes. Planen må også beskrive en mediestrategi for å sikre redaksjonell omtale. Kampanjen må syns i relevante medier/arenaer definert av hovedfokus (for eksempel plakat i skole/bibliotek, annonser i bedrifts-/organisasjonsmagasiner, plakater i kollektivtrafikk, popups på aktuelle nettsider, TV-reklame i høytid og lignende). Kampanjene må ha en helhetlig grafisk profil med bred appell i målgruppa.

7. "Menn i uniform leser"

Som en del av både rollemodellarbeidet retta mot barn og PR-arbeidet retta mot befolkningen ellers, ønsker vi det andre året å kjøre "Menn i uniform leser" - stunts i folkebibliotek. Vi inviterer med oss for eksempel brannmenn, politimenn, feiere, kokker, sykepleiere og så videre, til å lese barnebøker, gjerne med tema fra den gitte yrkesgruppe.

8. Stands på messer o.l.

I forbindelse med satsingen på fritid ønsker vi å være synlig til stede på fritidsmesser og større konkurranser. Spesielt innenfor friluftsliv, bil og båt.

9. Nordisk mesterskap i forfatterfotball m påfølgende mannelitteraturfestival

Vi ønsker å avslutte prosjektet med å invitere forfattere fra alle de nordiske landene til turnering i forfatterfotball (sju på laget). I forbindelse med dette ønsker vi å arrangere seminarer, kurs og opplesninger fra spillerne på Litteraturhuset.